

KRAJOWY ZWIĄZEK BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

razem możemy więcej

Warszawa, dnia 1 grudnia 2023 r.

KZBS/W/10/164/548/2023/MC

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa

Kancelarii Sejmu

Wniosek o zmianę projektu ustawy

nr 175.580.2023

01.12.2023

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 88-WP.020-6-8.2023

Data wpływu 04.12.2023

Szanowny Panie,

W związku z otrzymaniem rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (druk sejmowy nr 65, dalej także jako „Projekt”), przewidującej przedłużenie do dnia 31 grudnia 2024 r. możliwości skorzystania przez konsumentów z tzw. wakacji kredytowych, uprzejmie przekazuję stanowisko Krajowego Związku Banków Spółdzielczych.

Krajowy Związek Banków Spółdzielczych („KZBS”) jednoznacznie negatywnie ocenia Projekt. W opinii KZBS kryteria uzyskania prawa do skorzystania z tzw. wakacji kredytowych, zaproponowane przez Rząd, są zdecydowanie zbyt liberalne i nie odpowiadają faktycznym potrzebom kredytobiorców.

Już w maju 2022 r. w trakcie prac legislacyjnych nad projektem ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, KZBS stał na stanowisku, że pomoc kredytobiorcom kredytów mieszkaniowych powinna mieć charakter pomocy celowanej, skierowanej wyłącznie do tych osób, które faktycznie jej potrzebują. KZBS zwracał także uwagę na konieczność określenia w ustawie kryteriów pozwalających ubiegać się o pomoc w formie wakacji kredytowych. Poprzednie stanowisko odnośnie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom jest w większości nadal aktualne.

Wnieiony do Sejmu przez Rząd Projekt nie określa żadnych kryteriów dostępowych, pozwalających na ubieganie się o wakacje kredytowe, w przypadku kredytów mieszkaniowych udzielonych w walucie polskiej, o kwocie kapitału udzielonego kredytu nie przekraczającej 400.000 zł. W przypadku zatem tych kredytów nadal z wakacji kredytowych będą mogli korzystać wszyscy kredytobiorcy, bez względu na to, jaka jest ich faktyczna sytuacja finansowa i czy taka pomoc jest im rzeczywiście potrzebna. Takie rozwiązanie nie może zostać uznane za uzasadnione i sprawiedliwe społecznie.

Z uwagi na bardzo krótki czas na przedstawienie opinii na temat Projektu nie jest możliwe w chwili obecnej przedstawienie szczegółowej analizy wykorzystania wakacji kredytowych przez kredytobiorców banków spółdzielczych. W opinii KZBS przed podjęciem decyzji

odnośnie do przedłużania wakacji kredytowych na rok 2024 r. konieczne jest dokonanie analizy dotychczasowego wykorzystania wakacji kredytowych (w szczególności określenie, czy pomoc została wykorzystana zgodnie z jej celem, polegającym na zaspokojeniu bieżących potrzeb kredytobiorców w trudnej sytuacji ekonomicznej, czy też na nadpłacenie kredytów, co jednoznacznie wskazywałoby, że pomoc ta nie była potrzebna). Należy także wziąć pod uwagę zmienione w stosunku do tych z połowy 2022 r. uwarunkowania ekonomiczne, w tym spadek inflacji oraz stóp procentowych, które były głównymi argumentami dla wprowadzenia wakacji kredytowych. Wg analiz Biura Informacji Kredytowej z wakacji kredytowych skorzystali głównie lepiej sytuowani kredytobiorcy, a znaczna część środków została wykorzystana na nadpłaty. Tym samym efekty programu nie objęły wyłącznie osób o niższych dochodach czy też najbardziej potrzebujących wsparcia.

Na uwagę zasługuje także fakt istnienia innych narzędzi pomocowych, sprawnie funkcjonujących w naszym systemie prawnym. Mowa tu przede wszystkim o tworzonym z udziałem wszystkich banków Funduszu Wsparcia Kredytobiorców, którego zasady działania oparte są o sprawiedliwe społecznie kryteria (pomoc skierowana jest do konsumentów, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej). Warto wspomnieć, że Fundusz został dofinansowany w 2022 r. przez banki łączną kwotą 1 400 000 000 zł. na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom (Dz.U. 2023, poz. 414).

Kosztami wprowadzenia wakacji kredytowych obciążone zostały wyłącznie banki i nowelizacja ustawy przewidziana w Projekcie podtrzymuje takie rozwiązanie. Zatem, teoretycznie, to wyłącznie banki miałyby ponieść koszty pomocy kredytobiorcom. W praktyce jednak przedłużenie możliwości skorzystania z wakacji kredytowych w sposób przewidziany w Projekcie będzie bez wątpienia miało negatywny wpływ nie tylko na sektor bankowy, w tym na banki spółdzielcze, ale ostatecznie znajdzie przełożenie także na gospodarkę kraju, jak i będzie uznawane za nie w pełni uzasadnione względami społecznymi.

Banki dotychczas zostały w sposób znaczący obciążone kosztami pomocy kredytobiorcom. Na obciążenie to złożyły się konieczność dodatkowych wpłat na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców, utrata przychodów odsetkowych, a także koszty dostosowania banków, a w szczególności ich systemów informatycznych, do nowych przepisów. Rozwiązanie, które przewiduje dalsze obciążanie banków kosztami wakacji kredytowych w sposób praktycznie nieograniczony dla bardzo licznego grona kredytobiorców jest niebezpieczne dla stabilności sektora bankowego, w szczególności dla małych banków spółdzielczych. Budzi też nie niezadowolone wśród deponentów lokujących środki na lokatach bankowych oprocentowanych poniżej poziomu inflacji.

Już dzisiaj widać, że powszechne skorzystanie z wakacji kredytowych miało wpływ na wyniki finansowe banków, a w konsekwencji zmniejszenie odprowadzanego przez nie podatku dochodowego, ale także na możliwości powiększania przez banki funduszy własnych. Jest to szczególnie istotne dla banków spółdzielczych, dla których zasilanie kapitałów wypracowywanymi corocznie zyskami jest praktycznie jedyną możliwością zwiększania ich bazy kapitałowej.

Dalsze obciążanie banków pomocą kredytobiorcom wpłynie także na wysokość oprocentowania oszczędności i spowoduje podwyższenie poziomu opłat i prowizji. Tym samym, to zarówno pozostali klienci banków, jak i pośrednio osoby nie korzystające z usług

bankowych, pokryją koszty uprzywilejowania określonej grupy kredytobiorców. Straty poniosą także udziałowcy banków spółdzielczych, tj. osoby prywatne, rolnicy, drobni przedsiębiorcy, itp. oraz ich rodziny, a w przypadku banków spółek akcyjnych ich akcjonariusze.

Przedłużenie wakacji kredytowych w zaproponowanym w Projekcie kształcie może także mieć wpływ proinflacyjny, w zależności od tego, na co zostaną przekierowane środki uwolnione w budżetach gospodarstw domowych z tytułu wakacji kredytowych.

Zaproponowana w Projekcie nowelizacja ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, przewidująca przedłużenie wakacji kredytowych dla znacznej grupy kredytobiorców bez określenia jakichkolwiek kryteriów dostępowych, jest nie tylko wysokokosztowa dla banków, ale również niesprawiedliwa społecznie. Interes jednej grupy kredytobiorców jest przedkładany nad interes pozostałych kredytobiorców, w tym rolników, a także nad interes deponentów, którzy od wielu lat doświadczają zjawiska ujemnych realnie stóp oprocentowania ich oszczędności.

W związku z powyższym, KZBS zwraca się z apelem o rozważne podchodzenie do rozwiązań prawnych dotyczących sektora bankowego, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki i roli sektora banków spółdzielczych. W szczególności apelujemy o podjęcie działań zmierzających do tego, aby pomoc trafiła do osób faktycznie jej potrzebujących, a jednocześnie, aby przyjęte rozwiązania nie stanowiły czynnika destabilizującego system bankowy oraz nie miały charakteru proinflacyjnego.

Z poważaniem,

 Signed by /
Podpisano przez:
Krystyna Maria
Majerczyk-
Zabówka
Date / Data:
2023-12-01 13:57

Prezes Zarządu KZBS